

teatar

TOMISLAV ČADEŽ

EKVINOCIJO Premijera na Dubrovačkim ljetnim igrama

**TEŠKO DA ĆE OVOG LJETA
ITKO NADMAŠITI ZRINKU
CVITEŠIĆ I NJEZIN LIK JELE**

Dolenčićeva režija je izvanredna, uz ostalo i način na koji je svladao prostor istezališta Posat, betonirane uvalice s nešto pijeska, stiješnjene između kamene mase zidina i Revelina te plitkog mora. Zapitaš se, zapravo, kako je moguće da u tričetvrt stoljeća lgara ondje nikad nije zaigrala nijedna predstava prije ove

TONCI PLAZIBAT/CRONIX

glasovi ne čine posredovani medijem. Mikrofonu ne reguliraju glumu, da tako kažem, nego je omogućuju kao prirodnu.

Zanimljivo je usporediti protagonisticu s antagonistom, Nikom, kojega igra Goran Višnjić. Vidi se iz aviona da mu nedostaje utakmica u nogama, da je dugo, dugo izbivao iz kazališta te se ispočetka nameće kao pojava gotovo amaterska, ali iznimno talentirana. No, u tom je kontekstu zapravo i on izvanredan jer kako se radnja razvija sve manje je "Jose iz sapunice", a sve više pomalo dijaboličan dramski lik. Ukratko, njegov povratak u teatar uspio je i bit će šteta ako je samo privremen. Očito mu nije lako igrati proračunatog negativca, ali je svladao zadatak tako da mu vjerujemo. Ključna je emocija koja se u njemu rađa kad shvati da je Jelin sin Ivo njegovo dijete. Pomisliš načas da će promijeniti stranu, pronaći u sebi savjest i upravo proračunatost kojoj se vrati signal je da se tragedija neće moći izbjeći.

Nema slabe uloge

Najdublji moment predstave jest možda zapravo prvi susret Jele i Nike nakon 27 godina. On je ne prepoznaje, a kad shvati tko je, ruga se njezinu izgledu i godinama. Ta muška jarost i zloba i taj nadmoćan otpor ponižene žene jest ključ ove drame, kojom je Vojnović osvanuo kao možda najbolji poznavatelj ženske duše među svim poznatim hrvatskim dramatičarima i po čemu je i danas, da tako kažem, moderan.

Mladi Karlo Mrkša, poput Zrinke Cvitešić Karlovcin, dakle kajkavac, lijepo je svladao starinski dubrovački govor, a isto je najdojmljiviji kao Ivo u najkritičnijem momentu, susretu s ocem. Scena dakle između Nike i Iva isto je za pamćenje, kao završni kobni susret Jele i Nike.

Nema slabe ili rekao bih lebede uloge u ovoj vehementnoj a opet smirenoj režiji. Odlična je i mlada Lara Nekić kao nesudena/sudena Ivina ljubav Anica, koju nosi strast i mladost te je lišena ičeg racionalnog. Odličan je, nadalje, Maro Martinović kao Vlaho slijepi, a od tzv. manjih uloga, najviše intrigira Joško Ševo kao barkariol Pavo, mediteranski tip hvalisavca dobra srca, lik kakav oduvijek postoji na Mediteranu u književnosti i teško ga je osoviti kao novu pojavu. Unosi u radnju implicitni humor, bez kojega bi cijelo zbiivanje bilo možda pomalo moralistički nategnuto.

Još igraju Olivera Baljak, Perica Martinović, Mirej Stanić, Nika Lasić, Maro Drobnić, Branimir Vidić te još više studenata, djece i amatera. □

DUBROVNIK

Zrinke Cvitešić zacijelo će ove godine osvojiti Orlanda za najbolju ulogu na Dubrovačkim ljetnim igrama, za kreaciju Jele u "Ekvinociju" Iva Vojnovića, u režiji Krešimira Dolenčića. Jest, zaigrat će još dvije premijerne predstave na ovogodišnjim, jubilarnim 75., te se čini neumjesnim unaprijed je proglasiti pobjednicom, no ne vjerujem da će itko nadmašiti njezinu kreaciju Jele, pojavu koliko jednostavnu toliko i zapanjujuće složenu. Silnu energiju daje igrajući nesretnu ženu, čiji cijeli život jest jedna velika rana na djevojačkoj duši što se smiriti ne može. Nije mahnita u svojem potiskivanju prošlosti, njezina tragedija nije plod nekog trenutka ili jednog događaja, nego, nazovimo tako, cjeloživotna radnja kojoj se ne može ukloniti. Otpočetak je, da tako kažem, u poštenom stanju, koje uznemiru-

je. Igrati ženu srednjih godina, iscrpljenu od teškog rada i zauvijek nesretnu, koja će skončati kao ubojica e da ni jedan trenutak ne posumnjaš u njezinu unutarnju snagu jest više nego složeni zadatak.

Dojmljiva glazba

Izvanredna jest i Dolenčićeva režija, način na koji je svladao prostor istezališta Posat, betonirane uvalice s nešto pijeska, stiješnjene između kamene mase zidina i Revelina te plitkog mora. Zapitaš se, zapravo, kako je moguće da u tričetvrt stoljeća lgara ondje nikad nije zaigrala ni jedna predstava prije ove. Prostor je svladao prije svega uza svesrdnu pomoć skladatelja Stanka Juzbašića, scenografkinje Dinke Jeričević, kostimografa Lea Kulaša i majstora svjetla Tomislava Maglešića te se čini kao da je ova najbolja Vojnovićeva drama pisana za nju. Čak je rekreiran, doduše izvana, i životni prostor kapetana Frane, kojega isto vehementno igra Goran Grgić.

Juzbašićeva glazba prati radnju upravo onako kako je Vojnović zamislio, osobito je dojmljiva kad, onako protoekspresionistički, oluja u prirodi najavljuje oluju u duši protagonistice. Scena se pak širi koliko u kamen, toliko u more te zaboraviš da je posrijedi umjetno stvorena "pozornica".

Znači, režija jest sve samo ne "dramska", da ne kažem salonska, posrijedi je jedan ekspresionistički, da ne kažem ulični teatar najviše razine, lišen tzv. dramskih pauziranja i bilo kakvog oklijevanja. Fizički teatar postaje u svojim najboljim momentima.

Ozvučenje prostora

Cijeli ansambl djeluje jedinstveno i svaki je rad pojedinačan glumački dio šire cjeline. Dolenčić je najbolje do sada na Igrama iskoristio tehničke mogućnosti koje donosi suvremeno ozvučivanje. Nema više "bubica", nisu ozvučeni ljudi nego prostor, ali opet ne mehanički ravnomjerno, svugdje isto pa se ni glumački

Vidi se da je Goran Višnjić dugo izbivao iz kazališta, ali kako se radnja razvija, sve je manje "Jose iz sapunice"

Scena se širi koliko u kamen, toliko u more te zaboraviš da je posrijedi umjetno stvorena "pozornica"